

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 2. junija 1875.

Obseg: Da se vspešno dožene kultura Ljubljanskega močvirja, treba je deželne postave. — Novi Kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. (Dalje.) — Potovanje zaradi naselitve v Slavonijo. — Zapisnik 10. občnega zbora slovenske Matice. (Konec.) — Nekoliko posnetkov iz Miklošičeve sintakse. — Slovansko slovstvo. — Spomini na deželni zbor Kranjski. — „Mlado“ in „Staročehi“. (Dalje.) — Obrazi iz domačega življenja. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Da se vspešno dožene kultura Ljubljanskega močvirja, treba je deželne postave.

Ljubljansko močvirje (morast), od naših kmetov navadno „mah“ imenovano, ki obsega nad 30.000 oralov zemlje, je tolike važnosti za posestnike te zemlje in za vso deželo Kranjsko, da že leta 1826 je ranjki cesar Franc posebno pozornost obrnil na ta svet in da tedaj od blizu 50 let se šteje začetek del, katerih glavno načelo bilo je osušiti močvirje, katerim se je ves žrtvoval neumrlj župan Ljubljanskega mesta Hradecki. Slep bi moral biti, kdor je poznal močvirje Ljubljansko pred letom 1826 in ga pozná zdaj, da bi ne videl velikanskega razločka med nekdanj in zdaj. Vendar še veliko memo tega, kar se je dovršilo dozdej, storiti je v prihodnje, da se spolni prerokovanje, da „mah“ utegne kedaj postati Kranjski banat. Krivično bilo bi tedaj, ako bi se ta svet, ki stojí še na luži, ali če je na suhem, pa se umetno močiti ne more, pri novi zemljiški cenitvi cenil kot druga rodovitna zemljišča. Kdor se resnice teh besedi prepričati hoče, naj bere izvrstno knjigo, ki jo je v Ljubljani nedavno na svitlo dal gosp. Franc Potočnik, c. kr. nadinženir in stavbeni svétnik v pokoji pod naslovom:

„Denkschrift über den Laibacher Morast“. Laibach 1875, in Commission bei G. Lercher in Laibach.“

Gospod Potočnik je pokazal v tej spomenici, s koliko marljivostjo in domoljubjem, pa tudi s koliko znanostjo o močvirjih in s koliko tehnično učenostjo je obdelaval svoj predmet, da bi vlado, deželni zastop in lastnike tega sveta zdramil na čvrsto in združeno delo, po katerem bi se odpravile ovire in nape, ki dandanes še zadržujejo popolno osušenje, in bi se doseglo vse to, kar je doseči mogoče, da se iz močvirja vstvari prerokovani „banat“. Zato pisatelj želi že davno obljubljeni posebne deželne postave, po kateri bi se vse vredilo tako, kakor je treba, da se odpre tó nov svet. Vsem domoljubom tedaj živo priporočamo to knjigo, posebno pa vsem tistim, ki so poklicani sodelovati pri tem prevažnem delu.

Cena tej knjižici, ki obsega 7 pôl in se dobiva v knjigarnici Lercherjevi v Ljubljani, je 1 gold.

Novi Kranjski panj

po Dzierzonovi osnovi.

Spisuje Luka Porenta, župnik in čebelar v Bohinji.

(Dalje.)

Kmalu od začetka tega sestavka sem že v misel vzela, da bistvo Dzierzonove sisteme v tem obstoji, da more čebelar satove, naj so prazni ali pa z zalego ali medom napolnjeni, iz tega ali unega panja v vse druge, kar jih ima, predstavljati, kakor se mu potrebno in koristno zdi. Da se pa to zgoditi more, je spet dvoje potrebno, in sicer:

1. Da so vsi panjovi natanko po eni meri narejeni. Kar mero panjev zadene, je neobhodno potrebno to, da so vsi panjovi popolnoma enake širokosti, da so tedaj vsi satniki popolnoma enake dolgosti in da so tudi vsi panjovi enako visoki. — Ne ravno neobhodno potrebno, pa vendar dobro je, da so panjovi tudi enake dolgosti; dobro zato, da se panjovi pozimi lože na toplem ohranijo. Če jih namreč čebelar s kako plahto ali s kako drugo rečjo odene, se jih ta odeja veliko bolje prime, če so vsi enako dolgi. Dobro pa je tudi zato, ker se panjovi enake dolgosti veliko lože in bolj trdno dajo na voz naložiti, kedar se čebele kam v pašo prepeljejo, kakor pa, če so eni bolj dolgi, drugi pa bolj kratki. — Zraven tega je pa tudi očesu prijetniše, če so vsi panjovi enake dolgosti, naj že v ulnjaku stojé, ali če so na vozu naloženi, ker ravnomerje ali simetrija nikjer ne skazi.

2. Da je vsak sat natanko na svojo letvico ali svoj satnik narejen. Da pa čebele satove natanko na nepremakljive diljice delajo, se more na dvojni način doseči, in tukaj pride na to, kako so satniki spodaj ali na spodnji strani narejeni. Jez delam dvoje sorte satnike, namreč take, da so spodaj ravno tako, kakor zgoraj, gladko pooblani, pa tudi take, da imajo na spodnji strani skoz in skoz ravno po sredi tanke robčke.

Ako so satniki spodaj gladko pooblani, mora čebelar začetke satov na-nje prilepiti, da tako čebelam pokaže, kako imajo delati, in to se naredi tako-le:

Daj si narediti koritice iz precej močnega železnega kositarja, ali pa, kar je še bolje, iz gline ali ilovice pri kakem lončarju. To koritice naj bo kaci 12 palcev dolgo, 2 palca široko in 1½ palca globoko. V to koritice deni malo čistega voska, ali: če voska nimaš, kake koščeke satja (ne rabi pa za to voska od kaci sveč, zakaj med takim voskom bi znalo biti kaj ma-